

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 480-23. Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütlil 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 42

Tallinn, 17. oktoobril 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Elusloomade hinnad laatadel	708
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja töölolu	710
LAEVANDUS	
Sadamate tegevus peale Tallinna 1, I — 1. IX k. a.	713
Prahiturg	714
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	715
Kaseinitung	716
Peekonitung	716
Tapaloomade ja lihaturg	716
Toornahkadeturg	717
Kanamunaturg	717
Piimaturg	717
Teraviljaturg	718
Linaturg	718
Kartulitung	719
Aedviljaturg	719
Kalaturg	720
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	720
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Välismaised kaubandustehingud Lätis lubade süs- teemi alla	721
Loomasööda ositamine vastavalt piimatoodangule Lätis	721
Kartulite riikliku kokkunostu hinda tõsteti Lätis	721
Soome meesaak 1939	721
Sigade sisseveotelli alandus Šveitsis	721
Seemnekartulite sissevedu Šveitsi	722
Majandusinformatsiooni Taanist	722
Tsemendihinda Hollandis kõrgendatud	722

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Prices of Live Stock at Fairs	708
INDUSTRY AND TRADE	
Industrial Enterprises and Employment	710
SHIPPING	
Other Harbours (excl. Tallinn) 1, I — 1. IX 39	713
Freight Market	714
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	715
Caseine Market	716
Bacon Market	716
Cattle and Meat Market	716
Rawhide Market	717
Egg Market	717
Milk Market	717
Grain Market	718
Flax Market	718
Potato Market	719
Vegetable Market	719
Fish Market	720
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	720
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Foreign Trade Agreements Subject to Licensing in Latvia	721
Distributing Cattle Fodder According to Milk Production	721
Government Purchasing Prices of Potatoes Raised in Latvia	721
Finnish Honey Output in 1939	721
Switzerland Reduces Import Duty on Pigs	721
Imports of Seed Potatoes to Switzerland	722
Information on Danish Economics	722
Cement Prices Raised in Holland	722

PÖLLUMAJANDUS

ELUSLOOMADE HINNAD LAATADEL.

PRICES OF LIVE STOCK AT FAIRS.

Käesoleva aasta sept. olid laadad loomade pakkumise poolest tagasihoidlikumad kui juulis ja aug. Seetõttu hobuste, lüpsilehmade, mullikate ja vasikate hinnad näitasid väikest paranemist. Liigitades sept. laatu loomade arvu poolest leiame, et laatu, kus loomadega kaubitsemise oli elav, oli vaid 13%, kuna laatu, kuhu oli toodud loomi keskmiselt müügil, oli 46% ja 41% peetud laatadest olid loomadega kaubitsemise poolest vaiksed.

Põllupidajad on pakkumises muutunud etevaatlikumaks, kuna loodetakse hindade paranemist hilisemal sügiskuil. Sügiskui on sept. ja okt. laadarohked, mistõttu veiste pakkumist tapaloomade ja lihaturul on suuresti mõjustanud laatadelt ülesostetud loomad.

Nõudmine on parem rammusaile veiseile, kuna neid turustatakse ka eksportkaubana „Besti Lihaekspordi” poolt.

Paremad hobused maksusid juulis keskmiselt 394 kr. ja keskmised 221 kr. Hobuste hind langes aug. 12%. Sept. jäi hinnalangus ära ja paremaid tööhobuseid maksti 347 kr. ning keskmisest 198 kr., milline hind on veidi kõrgem kui augustis.

Hinnad on madalamad kui m. a. sept. paremal tööhobusel 5% ja keskmisel 14%, näeme, et paremad hobused on hinnas langenud vähem.

Lüpsilehmade hind langes apr. alates ja saavutas madalseisu aug., mil head lüpsilehmad maksusid 86 kr. ja keskmised — 63 kr. Mainitud ajavahemikul apr. — aug. langes heade lüpsilehmade hind 30% ja keskmisel 33%. Sept. ilmnes hinnaparanemine ning head lüpsilehmad maksusid 89 kr. ja keskmised 65 kr. M. a. hinnast on sept. hind madalam hääl lüpsilehmadel 26% ja keskmise headusega 29%.

Härgade-pullide hind on aasta algusest langenud järjekindlalt. Jaan. maksusid härjad-pullid 125 kr. ja sept. 76 kr., hinnalangus seega 39%.

Veiseist esines hinnalangus sept. vaid härgadel-pullidel ja lihalehmadel.

Härgade-pullide hind langes aug. 84 kr-lt

sept. 76 kr-le, s. o. 10%. Sept. hind on m. a. samaaegsest hinnast 30 kr. madalam.

Lihalehmade hind langes eelmise kuu 63 kr-lt sept. 59 kr., s. o. 6%, ja mullikate hind tõusis 40 kr-lt 42 kr-le. M. a. sept. maksusid lihalehmad 90 kr. ja mullikad 55 kr.

Vasikad maksusid juulis 9,2 kr., aug. 9,6 kr. ja sept. 11,0 kr. Vasikate hinnad on tavaliselt aasta II poolel väiksema pakkumise tõttu kõrgemad. Sept. saavutatud hind on k. a. kõrgeim ja m. a. hinnast vaid 2,7% madalam.

Lammaste hind on viimasel 3 kuul hooajaliselt suureneva pakkumise tõttu langenud. Lambad maksusid juulis 11,6 kr., aug. 11,1 kr. ja sept. 10,1 kr. M. a. sept. maksusid lambad 11,9 kr. Kui lambad aasta I poolel maksusid kõrgemat hinda, on nüüd hind langenud alla m. a. taset.

Põrsaste hinnad, millised olid erakordselt kõrged, on kahel viimasel kuul langenud. Juulis maksusid kuni 6 näd. vanad põrsad 13,7 kr., aug. 10,7 kr. ja sept. 8,6 kr. Sept. hind on eelmisest kuust 20% madalam ja on m. a. hinna tasemel. Põrsad 6—10 näd. vanused maksusid juulis 17,3 kr., aug. 14,4 kr. ja sept. 13,4 kr.

Toodust ilmneb, et sept. on hinnad laatadel veidi paranenud hobuseil, lüpsilehmadel, mullikail ja vasikail, kuna härgade-pullide, lihalehmade, lammaste ja põrsaste hinnad langesid. Hinnad on madalamad kui m. a. sel ajal. Hindade kujunemise ja nõudmise-pakkumise lähemaks jälgimiseks okt. toome üksikute laatade andmed ja võrdleme eelmise kuu ning m. a. samaaegsete andmetega.

Valga laad 10. okt. oli loomade arvu poolest keskmine. Müügil toodi 20 hobust, 10 lüpsilehma, 46 lihaveist, umbes 50 lammast ja 100 põrsast. Laad oli loomarikkam, arvatud välja lüpsilehmad, keda oli vähem kui m. a. samal laadal.

Head tööhobused maksusid 250—500 kr. ja keskmised 130—250 kr. Keskmise headusega lüpsilehmad maksusid 60—80 kr. ja li-

halehmad keskmiselt 60 kr. Lambad maksusid 9 kr., kuni 6 näd. vanused põrsad 8 kr. ja 6—10 näd. vanused põrsad 13 kr. Nõudmine oli keskmine ja hinnad laada kestel püsivad. Valga laat 13. sept. oli loomade arvu poolest vaiksem ja hinnad olid kõrgemad hobuseil, lambail ja põrsail. Veiste hinnad neil laatadel olid ühesugused. M. a. okt. olid loomade hinnad Valga laadal kõrgemad, ainult põrsaste hind oli lähedane m. a. tasemele.

Puka laat 9. okt. kujunes õige elavaks. Hobuseid oli toodud müügile 25, veiseid 250 ümber. Rohkesti oli müügil ka vasikaid, lambaid ja põrsaid. Hinnad olid odavad väikese nõudmise tagajärjel ja suur osa loomi jäi müümata. Laada lõpupoole võis märgata veiste hindades langust.

Paremaist tööhobuseist maksti 350 kr. ja keskmisist 250 kr. Häist lüpsilehmadest maksti 70 kr. ja keskmisist 60 kr. Lihalehmad maksusid 50 kr., mullikad 40 kr., vasikad 11 kr., lambad 10 kr. Põrsad olid odavad ja maksusid 4—12 kr. M. a. oli samal laadale toodud 15 hobust ja 160 veist ning rohkesti ka lambaid ja põrsaid. Ka siis esines laadal suurem pakkumine kui nõudmine ja hindades esines laada kestel langus. Üldiselt olid m. a. hinnad kõrgemad.

Hageri laat 7. okt. oli loomadega kaubitsemise poolest elav. Eriti rohkesti oli laadal veiseid 290 ja põrsaid 600. M. a. oli samal laadal 65 veist, ka põrsaste arv oli tunduvalt väiksem.

Head tööhobused maksusid 350 kr. ja keskmised 250 kr. Head lüpsilehmad maksusid kuni 100 kr., keskmised lüpsilehmad ja lihavedised 65 kr., härjad-pullid 80 kr., mullikad 45 kr., lambad 12 kr. ja põrsad keskmiselt 10 kr. Laadal oli pakkumine suurem nõudmisest ja loomi viidi koju tagasi. Rohkesti osteti põrsaid.

Maarja-Magdaleena laadal 6. okt. Kudina vallas oli hobuste pakkumine väike, kuna oli toodud müügile vaid 8 hobust, veiseid oli müügil 164, vasikaid 14, lambaid 35 ja põrsaid 80. M. a. toodi samale laadale 10 hobust, 215 veist, 150 lammast ja 250 põrsast. Seega oli laat ka tunduvalt väiksem loomade arvuga.

Ülesostjaid oli laadal rohkesti ja hinnad püsisid laada kestel ühesugustena.

Häist lüpsilehmadest maksti 105 kr., keskmisist 70 kr. Härjad-pullid maksusid 95 kr., lihalehmad 65 kr., mullikad 45 kr., vasikad 9 kr., lambad 10 kr., kuni 6 näd. vanused põrsad 8 kr. ja 6—10 näd. vanused — 12 kr. Hinnad on madalamad kui m. a. samal laadal.

Lihula laadale 5. okt. toodi loomi müügile keskmiselt, loomade nõudmine ja pakkumine oli enam-vähem tasakaalus ning hinnad püsisid laada kestel ühesuguseina. Hobuseid oli laadal 30 ja paremaist tööhobuseist maksti 400 kr. ning keskmisist 200 kr. Veiseid oli müügil 110, häist lüpsilehmadest maksti 75 kr. ja keskmisist 65 kr. Lambad maksusid 10 kr., kuni 6 näd. van. põrsad 8 kr. ja 6—10 näd. 10 kr.

Veiseid oli laadal veidi rohkem, teisi loomi vähem kui m. a. samal laadal. Hobuste hind oli m. a. tasemel, teiste loomade hinnad odavamad. Rakvere laat 4. okt. oli käesoleva aastaaja kohta keskmine, loomade nõudmine ja pakkumine tasakaalus ja hinnad püsivad.

Hobuseid oli toodud müügile 109, veiseid 15 ja põrsaid 974. M. a. oli samal laadal 270 hobust, 39 veist ja 313 põrsast. Hinnad olid läil hobuseil 450 kr. m. a. 500 kr. vastu ja keskmisil 250 kr. m. a. 300 kr. vastu. Paremaist lüpsilehmadest maksti 100 kr. ja keskmisist 75 kr. m. a. vastavalt 120 kr. ja 80 kr. Kuni 6 näd. van. põrsad maksusid 9 kr. ja 6—10 näd. vanused 13 kr., milline hind on 1 kr. m. a.-st kõrgem.

Pärnu laat 5. okt. kujunes loomade pakkumise poolest elavaks. Müügile toodi 150 hobust, 122 veist ja ca 1200 põrsast.

Heade tööhobuste ja lüpsilehmade hinnad laada kestel püsisid, kuna keskmise ja väiksema väärtusega loomade hinnad langesid. Ülesostjaid oli laadal rohkesti, kuid palju loomi jäi siiski müümata. Paremad hobused maksusid 300 kr., keskmised 200 kr. Head lüpsilehmad maksusid 75 kr., keskmised 60 kr., lihalehmad 55 kr. Põrsad maksusid, kuni 6 näd. vanused 9 kr. ja 6—10 näd. vanused 13 kr.

M. a. oli samal laadal 50 hobust, 45 veist ja 2400 põrsast. Hobuste ja veiste hinnad olid kõrgemad, põrsaste hinnad odavamad kui k. a.

Orissaare laadal 2. okt. maksusid paremad tööhobused 250 kr., keskmised 150 kr., head lüpsilehmad 60 kr., keskmised 45 kr., härjad-pullid 50 kr., lihalehmad 45 kr., mullikad 40 kr., lambad 11 kr. ja põrsad 4—5 kr. Pakkumine oli suurem nõudmisest ja müügil oli hobuseid 38, veiseid 138, põrsaid 420 ja lambaid 25.

Mihkli laadal 26. sept. Tartus oli hobuseid müügil keskmiselt, kusjuures esines peamiselt vanemaid hobuseid. Paremad

hobused maksusid 400 kr., keskmised 230 krooni.

Veiste ja sigade laat oli elav ja pakkumises esines tunduv ülekaal, laada lõpu poole hinnad langesid.

Head lüpsilehmad maksusid 85 kr., keskmised 70 kr., lihalehmad 65 kr. ja härjad-pullid 100 kr. Lambad maksusid 13 kr., põrsad kuni 6 näd. vanused 8 kr. ja 6—10 näd. vanused 13 kr. Loomi oli müügil rohkem kui m. a. ja hinnad hobuseil ning veiseil madalamad.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU. INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT.

K. a. aug. tööstustegevuse kokkuvõtetst näeme sesoonset töömahu kitsenemist. Ulatuslikum töömahu kitsenemine toimus mäe-, tekstiil- ja puutööstuses, kuna tegevuse laienemise aladeks olid mineraalide-, metalli- ja kehakatte- ning pudukaupadetööstus. Kõrgis teisis tööstusharudes olid inimtöömahu muutused väiksemad.

1. IX k. a. oli suurtööstuses tegevaid ettevõtteid (20 ja enam töölisega) 453 eelmise kuu 445 ja m. a. sama aja 442 vastu, suurenemine seega vastavalt 8 ja 11 ettevõtet. Samal ajal oli ettevõtete arv kesktööstuses (5—19 töölisega ettevõtted) 1047 eelmise kuu 1069 ja m. a. 1. IX 992 ettevõtte vastu, mis on väiksem k. a. 1. VIII ettevõtete arvust 22 ja suurem 1938. a. 1. IX arvust 55 ettevõtte võrra.

Üldiselt vähenes inimtöötajumaht suur- ja kesktööstuses 1. IX k. a. võrreldes 1. aug. 1145 töötaja võrra ehk 1,8%, kuid ületas m. a. 1. sept. 2853 töötaja võrra ehk 4,7%.

Töötajate arv tööstuses.

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IX 1939	52 701	10 367	63 068
1. VIII 1939	53 947	10 266	64 213
1. IX 1938	50 847	9 938	60 215

Suurenemine või vähenemine 1. IX 1939.

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. VIII 1939	-1246	+101	-1145
1. IX 1938	+1854	+999	+2853

Murdude ja kaevanduste rühmas oli 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 5217 töötajat, mis on väiksem eelmisest kuust 1061 töötajat ehk 16,9% ja m. a. samast ajast 633 töötajat ehk 10,8%. Võrreldes eelmise kuuga vähenes töömaht turbatööstuses 842 töötajat ehk 42,4%, õlikivikaevandusis 179 töötajat ehk 4,4% ja kivi- ning paemurdudes 40 töötajat ehk 11,2%. Võrreldes 1938. a. sama ajaga on vähenemine turbatööstuses 227 töötajat ehk 16,6%, ja õlikivikaevandusis 408 töötajat ehk 9,8%, kuma kivi- ning paemurdudes on töötajate arv peagu endine. Turbatööstuse jaoks haruldaseilt soodsa ilmastiiku tõttu lõppesid turbatööstustööd varemini kui muldu, mülllega seletub tagasimineku võrreldes m. a. Põlevkivitööstuses on töömaht kitsenenud ehitustööde vähenemise tõttu.

Mineraalide töötlemise alal tegeles suur- ja kesktööstuses 1. IX k. a. 3696 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 107 töötajat ehk 3% ja m. a. samast ajast 518 töötajat ehk 16,3%. Võrreldes eelmise kuuga vähenes väikesel määral töötajate arv kõrgis selle tööstusharu erialades peale klaasitööstuse, kus töömaht suurenes 168 töötajat ehk 21,4%. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes aga töötajate arv tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 56 võrra ehk 5,9%, savi- ja keraamikatööstuses 299 võrra ehk 22,1% ning klaasitööstuses 151 võrra ehk 18,9%.

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus suur- ja kesktööstuses augustis 1939. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in August, 1939.</i>					
	1. IX 1939		± Augustis 1939 <i>In August 1939</i>	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu-100) <i>Indexes (Corresponding Month of Previous Year = 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesktöös- tus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>				Teenistuse nimesväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Reaalteenistus <i>Real Earnings</i>	
			M.	N.	M.	F.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	5 107	5 217	— 1061	49,2	31,1	103	105	103	105
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry</i>	3 043	3 698	+ 107	42,3	23,4	101	106	101	106
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 762	7 904	+ 140	48,5	28,6	107	108	107	108
IV Keemiadööst. — <i>Chemical ind.</i>	2 895	3 221	— 2	39,5	28,1	97	105	97	105
V Nahatööstus — <i>Leather ind.</i>	648	876	+ 20	39,1	21,6	100	103	100	103
VI Tekstiiltööstus — <i>Textile ind.</i>	11 893	12 453	— 155	37,4	23,7	103	104	103	104
VII Puitööstus — <i>Woodworking industry</i>	8 815	4 970	— 613	43,1	27,1	113	106	113	106
VIII Tselluloosi- ja paberitööstus — <i>Cellulose and paper industry</i>	2 783	2 880	+ 27	39,4	27,4	99	102	99	102
IX Poliigraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry</i>	1 638	2 160	+ 19	47,6	30,3	106	111	106	111
X Toit-, maitseain. ja jookide ta. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	4 140	6 562	+ 38	41,0	22,3	105	104	105	104
XI Kehakatte- ja pudukaupade ta. — <i>Clothing a. dry-goods ind.</i>	2 189	3 156	+ 294	51,7	25,9	112	105	112	105
XII Ehitustööst. — <i>Building ind.</i>	6 598	8 940	+ 72	47,0	23,4	106	110	106	110
XIII Elektrijaamad ning gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works</i>	1 120	1 184	— 34	47,1	25,9	105	95	105	95
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitai- ion industry</i>	114	449	+ 3	44,2	21,4	120	97	120	97
Kokku — <i>Total</i>	52 701	63 098	— 1145	44,4	27,3	104	105	104	105

Metallitööstuses oli 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 7904 töötajat, seega 140 töötajat ehk 1,8% enam kui 1. VIII k. a. ja 134 töötajat ehk 1,7% enam m. a. samast ajast. Metallitööstuse erialadest suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga elektriparaatide ja elektritarvete tootmise alal 89 töötajat ehk 8%, mehaanika- ja lukusepa-töökodades 3,2% ja mitmesuguste metalliesemete valmistamise alal 4,8%. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes töömaht elektriparaatide valmistamise alal 6,5%. Kõigis teistsis selle tööstusharu erialades olid töömahukõikumised võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga väiksemad.

Keemiatööstuses ei olnud aug. kestel märgatavaid inimtööjõumahu muutusi. Töötajate arvu suurenemine toimus seebi- ja kiiinila- ning mitmesuguste keemiate tööstuses. Suurem töömahu vähenemine toimus kiviõlitööstuses, kus töömaht

vähenes 6,3% ja 9,4% võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga. Kõigis teistsis keemiatööstuse erialades olid töömahukõikumised väiksemad.

Nahatööstuses suurenes k. a. aug. töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 2,3% ja m. a. sama ajaga 9%. Toornahatööstuses tõusis töötajate arv võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 2% ja 7,2% ning nahkesemete valmistamise alal 3,7% ja 14,3%.

Tekstiiltööstuses töötas 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 12 453 töötajat, seega vähem eelmisest kuust 155 töötajat ehk 1,2%, kuid 1938. a. samast ajast rohkem 1018 töötajat ehk 8,9%. Aug. vähenes töömaht kõigis tekstiiltööstuse erialades 0,2% kuni 3,6% peale villa-, siidriide- ning pudukaubatööstuse, kus töömaht aug. väikesel määral suurenes. 1938. a. sama aja seisul ületas töötajate arv puuvillatööstuses

— 758 võrra ehk 20%, linatööstuses 91 võrra ehk 4,4%, apretuur- ning värvimistööstuses 10% ja kunstsiidriide ning pudukaupadetööstuses 160 võrra ehk 7,3%. Tekstiilitööstuse olukord on muutunud ebakindlaks toorainete sisseveo raskenemise tõttu ja mitmed tekstiilivabrikud juba töötavad lühendatud tööajaga, kuna teisel on kavatsus minna üle kuuapäevaselt töönädalalt neljapäevasele töönädalale, et sellega vältida tööliste valdamist.

Puutööstuses töötas 1. IX suur- ja kesktööstuses 4970 töötajat, mis on madalam eelmisest kuust 613 töötajat ehk 11% ja 1938. a. samast ajast 0,5%. Sesooni lõppemise tõttu on osa saeveskeid tegevuse ajutiselt lõpetanud, kuna osa on vähendanud tööjõudu ja töötab väiksema arvu töölistega. Nii vähenes saeveskites aug. töötajate arv 586 ehk 22,9%, ja muude puuesemete valmistamise alal 4,6%. Mööbli- ja vineeritööstuses jäi tööliste arv endiseks võrreldes eelmise kuuga. 1938. a. sama ajaga võrreldes on vähenemine saeveskites 6%; muude puuesemete valmistamise alal ületas töömaht m. a. 12,4%.

Paberitööstuses oli k. a. 1. IX suur- ja kesktööstuses 2880 töötajat, mis on väiksem eelmisest kuust 0,9% ja suurem 1938. a. samast ajast 17,2%. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes töömaht tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal 18,7% ja pabereseemete valmistamise alal 9,8%, ent võrreldes eelmise kuuga on töötajate arvu suurenemine neil aladel vaevalt 1—2%.

Polügraafiatööstuses suurenes töömaht võrreldes eelmise kuuga 0,9% ja 1938. a. sama ajaga 4,2%.

Toit-, maitseainete- ja jookide-tööstuses ulatus tööjõu arv 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 6562, mis on kõrgem eelmisest kuust 38 töötajat ehk 0,6% ja 1938. a. samast ajast 510 töötajat ehk 8,4%. Võrreldes eelmise kuuga esinevad selle tööstusharu erialades väikese töömahu suurenemisega leiva-, šokolaadi ja kompvekitööstus, tapamajad, linnase- ja õlletehased ning tubakavabrikud, kuna samal ajal vähenes töömaht liha- ja konservitööstuses 7,8%, toiduõlide- ja -rasvatööstuses 4,9%, kartulijahu- ja siirpistööstuses 19,8% ja piiritusvabrikuis 5,7%. Teisel erialadel oli töömahu vähenemine väik-

sem. M. a. seisus ületas töömaht k. a. aug. lõpul jahuveskites 13,6%, leivatööstuses 4,8%, šokolaadi- ja kompvekitööstuses 11,3%, konservitööstuses üle 30%, tapamajades 7,8%, toiduõlide ja -rasvatööstuses 12,8%, linnase- ja õllevabrikuis 8,6% ning karastavate jookide tööstuses 10,8%. Teisel toitainetetööstuse erialadel olid töömahu muutused väikesemad.

Kehakatte- ja pudukaupade-tööstuses tegeles 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 3156 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 294 töötajat ehk 10,3% ja 1938. a. samast ajast 341 töötajat ehk 12,1%. Riitevalmistamise alal suurenes töötajate arv 134 töötajat ehk 11,1%, jalanõudetööstuses 125 töötajat ehk 13,9% ja moe- ning pudukaupadetööstuses 6% võrreldes eelmise kuuga. 1938. a. sama ajaga võrreldes suurenes tööjõu arv riidevalmistamise alal 8,4%, jalanõudetööstuses 4,5% ning moe- ja pudukaupadetööstuses 29,7%. Töömahu suurenemist selles tööstusharus põhjustas sügishooaja lähenemine.

Ehitustööstuses tõusis töötajate arv 1. IX k. a. suur- ja kesktööstuses 8340; seega suurenes tööjõu arv aug. 0,8%, ületades m. a. sama aja 6,6%. Välisehituste alal suurenes töömaht võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 5,1% ja 12,3%. Hoonete ehitamise alal vähenes veidi tarvidus tööjõudude järele, ent m. a. sama ajaga võrreldes oli töömaht siiski veel sama võrra avaram.

Elektri- ja gaasimades ning gaasija vesivarustuse alal vähenes töömaht aug. 2,8%.

Puhastustööstuses oli k. a. 1. IX suur- ja kesktööstuses 449 töötajat eelmise kuu 446 ja 1938. a. sama aja 413 töötaja vastu, seega tööjõu suurenemine vastavalt 0,7% ja 8,7%.

Vaatamata aug. lõpul toimunud töömahu vähenemisele ületas tööliste töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses eelmise kuu töötundide arvu 5,6% ja 1938. a. aug. 4,6%.

Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses (1000).

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939 augustis	9 236	1 819	11 055
1939 juulis	8 776	1 690	10 466
1938 augustis	8 948	1 690	10 638

Suurenemine %.

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1939 juuliga	+5,2	+ 7,6	+5,6
1938 augustiga	+3,2	+11,6	+4,6

Tööstustööliste keskmine tööpäevapikkus oli k. a. aug. suurtööstuses meestel 8,42 ja naistel — 8,01 tundi ning kesktööstuses meestöölisil 8,45 ja naistöölisil — 8,00. Tööpäevapikkus jäi aug. suurtööstuses meestel endiseks, kuid naistel lühenes 0,4%; kesktööstuses pikenes tööpäev meestöölisil 1%, naistöölisil aga lühenes 0,5%.

Rööbiti töötundide arvu suurenemisega tõusis aug. teenitud palga üldsumma võrreldes eelmise kuuga 28 tuh. kr. ehk 0,5% ning võrreldes 1938. a. sama kuuga 390 tuh. kr. ehk 8,2%.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.).

	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939 august	4 299	822	5 121
1939 juuli	4 237	856	5 093
1938 august	3 928	803	4 731

Suurenemine või vähenemine aug. (‰).

Võrreldes	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939 juuliga	+1,5	-4,0	+0,5
1938 augustiga	+9,4	+2,4	+8,2

K. a. aug. oli tööstustööliste keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestel 44,4 s. ja naistel 27,3 s. ning kesktööstuses meestöölisil 38,7 s. ja naistöölisil

22,6 s., mis on madalam eelmise kuu keskmisest tunniteenistusest suurtööstuses meestel 1,1% ja naistel 3,2%, ning kesktööstuses meestel 0,5% kuna naistöölisite keskmine tunniteenistus tõusis kesktööstuses 0,4%. Võrreldes 1938. a. sama kuuga on keskmine tunniteenistus tõusnud suurtööstuses meestel 4,2% ja naistel 4,6% ning kesktööstuses meestöölisil 6,3% ja naistöölisil — 8,7%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) tõusis võrreldes 1938. aasta aug. teenistusega suurtööstuses meestel 4% ja naistel 5%.

Töölise nädalateenistus suurtööstuses kr.

1939. a. augustis meestel	22,48	naistel	13,09
1939. a. juulis	22,68	"	13,60
1938. a. augustis	20,88	"	12,31

Töölise nädalateenistuse nimesväärtuse indeks (1927—31 = 100).

1939 augustis	meestel	122,2	naistel	123,4
1939 juulis	"	129,9	"	128,2
1938 augustis	"	113,5	"	116,0

Töölise nädalateenistuse ostujõu indeks (1927—31 = 100).

1939 august meestöölisil	119,2	naistöölisil	120,4
1939 juuli	117,8	"	124,8
1938 august	111,1	"	113,5

Tööõnnetusi oli k. a. aug. 1933, sellest suurtööstuses 1261 ja kesktööstuses 122. Seega tuleb suurtööstuses 136 ja kesktööstuses 67, keskmiselt 125 tööõnnetust ühe milj. töötunni kohta.

LAEVANDUS

SADAMATE TEGEVUS PEALE TALLINNA 1. I — 1. IX K. A.

OTHER HARBOURS (EXCL. TALLINN) 1. I — 1. IX 39.

Teiste sadamate tegevus peale Tallinna koosneb suuremasalt rannasõidust ja rannavedudest. Väljasõitu esineb üksikuis sadamais, nagu Pärnu, Jaagurahu ja teised Saaremaa rannakohad, Kunda, Loksa, Narva-Jõesuu, Paldiski, Haapsalu ja Kuressaare sadamas. Neis on esikohal väljavedu, kuna sisse tuleb välisriigist ligi 4 korda vähem väljaveost. Missuguseks kujunes sadamate tegevus k. a. algusest kuni 1. sept., näeme järgnevaist arvudest (vt. tabel).

Välissõidulaevade elavam liikumine algas apr. Jaan. ja märtsis liicles välissõidu alal ainult üksikuid laevu; veebr. ei olnud välissõidulaevade liikemist üldse. K. a. jaan. kuni 1. sept. tuli välissõidust sadamaisse peale Tallinna üldse 666 laeva mahuga 101 799 net. rgt. ning peagu sama palju väljus. Reisijaid tuli ja läks kokku 5587 isikut ning kaupade läbikäik ulatus 100 113 tn. Sellest moodustas väljavedu 81,9%. Võrreldes m. a. sama ajaga on tänavu laevade liikumine ja kauba-

Sadamate (peale Tallinna) läbikäik.

	Välissõit				Rannasõit			
	Laevade		Reisijaid arv	Kaubad tn.	Laevade		Reisijaid arv	Kaubad tn.
	arv	maht n. rgt.			arv	maht n. rgt.		
	S A A B U N U D :							
Jaauuar	3	901	—	—	7	864	118	121
Veebruar	—	—	—	—	13	1 336	229	241
Märts	6	204	—	2	140	5 956	2 305	555
Aprill	38	3 179	1	1 002	359	16 993	4 727	2 066
Mai	143	16 671	23	4 331	699	31 204	7 875	4 187
Juuni	176	21 276	310	4 037	837	35 644	15 661	4 214
Juuli	150	23 728	1 486	2 280	760	33 644	11 333	3 809
August	145	30 840	866	5 946	862	38 395	11 185	5 034
Kokku 8 kuud . . .	686	101 799	3 180	18 098	3 677	164 036	58 438	20 227
8 kuud 1938. a. . .	453	70 634	3 304	16 319	3 554	178 714	58 162	19 715
	V Ä L J U N U D :							
Jaauuar	2	486	—	—	8	1 279	159	38
Veebruar	—	—	—	—	14	1 472	301	124
Märts	7	689	1	1 379	140	5 561	2 285	569
Aprill	56	4 160	1	6 319	365	14 924	7 669	2 127
Mai	149	15 074	4	15 912	730	31 398	7 561	3 898
Juuni	179	21 819	609	14 911	823	34 065	15 141	3 048
Juuli	186	26 400	868	18 797	758	33 213	11 574	3 916
August	149	33 190	924	25 197	549	37 492	11 437	7 333
Kokku 8 kuud . . .	678	101 318	2 407	82 015	3 688	159 402	53 932	21 051
8 kuud 1938. a. . .	472	73 330	3 359	41 916	3 600	178 556	52 338	24 261

vedu sadamais elavamad, kuna reisijatevedu tänavu jäi pisut maha m. a-st. Suurenenud kaubavedu tingis elavamat laevade liiklemist. Kaubavedu suurenes üldse 71,9%, kaubaveos kahekordistus väljavedu metsamaterjali suurenenud väljaveo tõttu. Sissevedu laevadel, mis moodustab üldlääbikäigust ainult 18,1%, suurenes 10,9%. Elavam oli kaubavedu maist sept., sealjuures oli suurim välja- kui sissevedu aug.

Rannasõidus algas tegevus jaan. alates, kuid kahel esimesel kuul oli laevade liiklemine sadamais väike, märtsis ja apr. tegevus

juba päris elav, kuid laevasõit täies ulatuses algas mais. Maist alates käis sadamais keskmiselt 700—800 laeva kuus kogumahuga 32 000—38 000 net, reg. tn. Üldse käis 8 kuu jooksul sadamais 3677 laeva mahuga 164 036 net, reg. tn. M. a. käis sadamais üle 100 laeva vähem, kuid nende kogumaht oli suurem 8,9%. Reisijate läbikäik ulatus 107 415 m. a. 105 500 vastu ning kaupade läbikäik oli tänavu 41 278 tn. m. a. 43 976 tn. vastu. Seega oli reisijatevedu tänavu 1,8% suurem ning kaubavedu 6,1% väiksem m. a-st.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg kuni 14. okt. kandis endiselt sõjaaegset ilmet. Laevade liiklemine oli seotud suurte raskustega ühenduses veolepingute sõlmimise kui ka laadungite saamise ja laevade liiklemisega. Neutraalriikide laevad tegelevad peamiselt vedudel neutraalriikide vahel. Kuid ka sellele tegevusele avaldab sõda järjest rohkem mõju. Laevade väljasõidul Balti merest on peagu iga laev peetud kinni sõdiva riigi sõjalaevade poolt ning suur osa laevu viidud merelt. Ölandi/Trelleborgi vahelt kaugeisse Saksa sadamaisse Swinemünde ja Kiili kontrolli teostamise et-

tekäändel, vaatamata, et laeva laadung kindlalt määratud neutraalmais, nagu P.-Am. Ühendriigesse peetakse laevu nädalate kaupa kinni. Eriti kehtib see tselluloosiveo kohta, kuid ka metsamaterjalilaadungis laevadest on viidud rida kontrollisadamaisse. Kuigi laevad lõpuks jälle vabastatakse, on säärane kontroll seotud suurte kuludega ning halvab neutraalriikide laevasõitu Balti mere ümbruses asuvate ja väljaspool olevate neutraalriikide vahel. Samal ajal toimub aga laevasõit peagu segamatult Balti meres isegi sõdivate riikidega, kuigi peamiselt vaid

viimase oma lipu all sõitvate laevade poolt. Säärane erapooletute riikide laevade kinnipidamine Balti mere piires on eriti raskendatud ka eesti laevade liiklemist, kuna viimase 2 nädala jooksul peeti kinni üle 6 laeva, neist 4 laeva Eestist kaupadega erapooletuisse riigesse. Seetõttu on Kaub.-Tööstuskoda pöördunud Välisministeeriumi poole palvega, et astutaks samme säärase Balti mere laevasõitu takistava nähtuse pehendamiseks. Ka Põhjamere lõunapoolses osas ja lõunapool peetakse laevu kinni sealsete sõdivate riikide poolt, kuid eesti laevadel on senini olnud sealpool vähe raskusi.

Peamiseks veoturuks väiksemale laevadele on jäänud metsamaterjalivedu Soomest ja Rootsist ning Balti riigest Hollandi, Belgiasse ja Taani, kuhu makstakse 100—110 kr./std., Taani 60—80 kr./std. Teiseks tähtsamaks veoks on tselluloos, peamiselt P.-Ameerikasse, kuhu makstakse 8.—10.— dol./tn., laeva suuruse järgi. Kuid mõlemad veod kannatavad tugevasti laevade kinnipidamiste tagajärjel.

Balti mere sisesõidus on kaupade liiklemine väike ning seda teostavad peamiselt vastavate riikide omad laevad, nagu Saksas, kuhu veetakse rohkesti rauamulda Rootsist. Sütevedu Saksa sadamaist on veel väike ning hinnad umb. kr. 10—12 tn. Skandinaaviasse. Leningradist on mõnesid vilja- ja soolavedu- sid Soome ja Eesti, hind 10—12 kr./tn.

Inglisest neutraalriigesse veetakse peamiselt süsi. Kuid veod venivad väga pikaks

ootamisaegade ja teiste takistuste tõttu, hindad püsivad endiselt 25—28 kr. Skandinaaviasse. Huvitav on tuua Norra valitsuse poolt määratud maksimum-veohinnad Inglise i. r. süteveol Norra sadamaisse laevade sundkasustuse puhul:

Sihtsaadam	K o g a s			
	kuni 1200 tn	1200/1750	1750/2300	2300/3250
Halden — Kr.'sand . .	Kr./tn 30.—	26.—	23.—	21.—
Kr.'sand — Bergen . .	„ 29.—	25.—	22.—	20.—
Bergen — Namsos . .	„ 30.—	26.—	23.—	21.—
Namsos — Hammerfest	„ 32.—	28.—	25.—	23.—
Hammerfest — Kirkenes	„ 33.—	29.—	26.—	24.—

Süteveol Inglisest Vahemerre on hind 18/—20/- tn. ja La Platasse 20/—22/- tn.

Maakide eest Hispaaniast P.-Am. Ühendriigesse on hind 17/6—20/- tn.

Viljavedu L.-Ameerikast Skandinaaviasse on kuni 15. dol. tn. P.-Ameerikast ja Kanadast Skandinaaviasse hinnad endised. Metsamaterjal Kanadast Inglisse on 120/—130/- std.

Idaturgudel on makstud: suhkur Jaava-Marseilles 70/-, riis Saigon-Vahemeri 50/—55/-, Taani 15—16 dol.

Ajalepingu-prahtimisi on sõlmitud peamiselt vaid P.-Am. Ühendriigesse, kus makstakse üksikreisudel ja 2—3 kuule paremaist laevadest 2,75—3,25 dol./tn., vanemaist aga 2—2,50 dol./tn. Euroopa vabadel turgudel on ajalepingusõlmimisi vähe.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Võihind püsis m. n. välisturul e. n. tase- mel. Vastavalt sellele jäi ka meie eksport- võihinna noteering endiseks, s. o. 189 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind kehtib 9.—15. X s. a. sissetulnud või kohta. Tendents püsiv.

Piiratud turustamisvõimaluste tõttu on meil viimasel ajal eksportvõihinna noteeringu kujunemisele määrava tähtsusega välisturult saadav hind, kuna varem mõjus sellele tunduvalt kaasa ka üksikute tähtsamate turgude

osatahtsuse muutus üldises või väljaveos. Kuna välisturu-hind on püsinud juba mõningaid nädalaid, on seega ka meie eksportvõihind olnud stabiilne.

Võituruseisundi edasine kujunemine sõltub kahtlemata poliitilisest olukorrast, kuna sellega ühes ei käi ainult seniste turgude kadumine, vaid mõningais mais võib väljaveo vajadus siseturutarvituse suurenemise tagajärjel jääda kui mitte ära, siis vähemalt tunduvalt väiksemaks. Selliseid mõtteid on

avaldatud mais, kus margariinitarvitus on olnud kõrge ning kuhu margariini tootmiseks vajalike toorainete sissevedu on takistatud. Seega võitavutuse tõus eksportmais margariini arvel soodustab tõenäoliselt ka üldiselt võiturstamisvõimalusi välisturgudel.

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseiinihinnad maailmaturul näitavad tõusu ja turg on kindel. Aasta esimesel poolel valitses kaseiiniturul surutus ja hinnad langesid äärmiselt madalale. Sõjaettevalmistusist tingitult tekkis juba aug. elavam nõudmine kaseiinile ja hinnad tõusid. Praeguses sõjaolukorras on sõjatööstuse tarvitus tõusnud veelgi, mistõttu nõudmise suurenemise tagajärjel tuleb arvestada hindade tõusu. Argentiina happekaseiinile valitseb Inglises elav nõudmine ja eksporthinnad on tõusnud. Prantsuses on kaseiinitoodang tõenäoliselt

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi 205—210, köögivõi 185—200
Tartus	—	„ 205, „ 190—200
Valgas	—	„ 200—205, „ 180—200
Pärnus	—	„ 205—210, „ 190—200
Rakveres	—	„ 200—210, „ 180—185
Narvas	—	„ 210, „ 185—190

m. a. tasemel, kaseiini järele valitseb elav nõudmine ja hinnad on paranenud. Hollandist on kaseiini väljavedu tõusnud, kusjuures tunduv osa on eksporditud Itaaliasse, P.-Am. Ühendriiges on kaseiiniturg kindel, toodang on kuiva suve tagajärjel väiksem tavalisest ja hinnad tõusnud.

Tallinnas noteeriti 16. X toorkaseiini I sordi hinnaks 13 s. ja II — 11 s. kg franko piimatalitus. Noteeritud hinnad on eelmisest noteeringust kõrgemad, kusjuures hinnatõus on 3 s. toorkaseiini kg-lt.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Eksporttapamajade läbikäigud näitavad juba hooajalist tõusu.

Elussigade eksport jätkub. Seakasvatavad peaksid pöörama enam tähelepanu raskemate, s. o. 120—160 kg eluskaal, sigade kasvatamisele, kuna nende järele on nõudmine välisturgudel suurem. Ka maksavad eksporttapamajad raskemaist sigadest kõrgemat hinda.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad peekonisigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	98	93	Sise-	
55,5—59 „	93	89	turu-	
72,5—75 „	93	89	hinnad	
75,5—80 „	89	85		

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg. rasked	87 s. eluskaalu-kg.
121—160 „	„ 74 „ „
üle 161 „	„ 67 „ „

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul oli m. n. tapaveiste rohkus, nõudmine kujunes rohke pakumise mõjul tagasihoidlikuks. Viimaseil nädalil püsinud suur tapaveiste pakkumine on tingitud karja lautajätmisest. Söödasaagi vähesust arvestades püütakse kõik ülearsused loomad müüa korraga ära, mistõttu on tekkinud viimaseil nädalil tapamajade juures ummistus. Veiste turustamiseks on tänavu üldiselt rahuldavaid väljavaateid. Seepärast on soovitatav loomade turustamisel olla tagasihoidlikum, kuna ei ole karta turustamisvõimaluste halvenemist. Teiste kaubaliikide pakumine on püsinud keskmisena. Nõudmine oli hea vasika- ja sealihale, mistõttu ka viimaste hind paranes 5 s. kg-lt. Lambalihahind jäi nädala keskmiselt endisele tasemele.

Nädala keskmiselt maksus liha-kg hulgi-müügil:

Suured pullid: rammusad 42—45 s. ja keskmised 40—42 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 40—42 s., keskmised 38—40 s. ja lahjemad 36—38 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 26—28 s. ja väiksemad pullid 22—24—26 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 50—55 s., rammusad 40—48 s., keskmised 29—35 s., lahjad 24—28 s. ja praak 18—21 s. kg, eluskaalu järgi alates lahjadest 16—23—29—34 s. kg.

Mullikad: nuumatud 50—55 s., rammusad 40—42 s., keskmised 38—40 s. ja lah-

jad 30—37 s. kg; eluskaalu järgi 17—24—27—34 s. kg.

Vasikad tapetult ühes nahaga: nuumatud 75—80 s., rammusad 58—65 s., keskmised 55—58 s. ja lahjad 50—55 s. kg; eluskaalu järgi 34—37—45—57 s. kg.

Lambad tapetult: rammusad 48—53 s., keskmised 41—47 s. ja lahjad 37—41 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturul viimasel nädalal olulisi muutusi ei olnud. Turg on endiselt kindel. 13. okt. s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 16. X — 22. X s. a. järgmiselt:

Veisenaahad, värsked I sort 73 s., II sort 65 s. ja III sort praaknahad 50 s. kg, soolatud nahad I sort 85 s., II sort 77 s. ja III sort praaknahad 60 s. kg.

Vasikanaahad, kuivad, I sort kerged värskelt kuni 3,5 kg kr. 4.00 tk., II sort värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.20 ja III sort praaknahad kr. 2.00 tk.

Eksportlambaliha Tallinna tapamajade juures 95 s. kg; eluskaalu järgi franko saatejaam 39 s. kg.

Sead: noored-peekonkaalulised 97—100 s., rasvasead 95—100 s., lihasead 91—95 s. ja vanad suured emised 84—89 s. kg; eluskaalu järgi noored ja rasvasead 73 s. ning lihasead 68 s. kg.

Lambanaahad, I sort OJ kr. 3.85 tk., II sort J kr. 3.50 tk., III sort L kr. 2.75 tk., IV sort K kr. 2.25 tk. ja V sort praaknahad kr. 0.80 tk.

Hobusenaahad, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värskelt 20 kg ja üle kr. 10.—tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värskelt alla 20 kg rasked kr. 6.50 tk. ja III sort praaknahad kr. 3.50 tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures selgusetu.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahind välisturul püsis m. n. vastavalt välisturuhinnale noteeriti meie eksportmunade hinnaks endine hind, s. o. 106 s. kg franko kogumispunkt. Ka siseturumunade hind jäi püsima, s. o. 85 s. kg, kusjuures ka väikeste, s. o. 20—45 gr raskuste, kanamunade hind jäi endiseks, s. o. 60 s. kg franko kogumispunkt.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad väikemüügil s. paar:

Tallinnas	11—13	Pärnus	11—13
Tartus	13—15	Rakveres	13—14
Valgas	11—13	Narvas	13

Tallinnas müüdi Munaeksporti kauplusis kanamune vastavalt valdkuale 102—125 s. kg.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Nii noteeriti 16. skp. Tallinna kohta lahtisele piimale järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter, II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. Piima järele nõudmine hea.

Põllutöökohta, piimatimbruse kontrollühingutest tulnud teadete järgi makstakse piimatööstuste poolt kohtadel Tallinna müügiks veetava piima vastuvõtul Kostivere Maardu ümbruses 7—8 senti liiter, Rae ümbruskonnas 8 s. liiter, samuti ka Iru-Uueüllas 8 senti liiter. Venemaale mineva piima hind on en-

dine, vaid saadetak kogus on tõusnud, ulatudes nüüd 22 000 kilole päevas.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—19	—	15—16	12—13
Tartus	17—18	14	—	12
Narvas	15	—	—	11
Pärnus	18	14	—	12
Viljandis	16	—	—	11—12
Rakveres	15	—	—	11
Valgas	15	—	—	10—11
Paides	—	—	—	10
Tapal	—	—	11	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljatoodangu kohta Euroopa ja Ameerika mais tõlme varem andmeid, milliste järgi saagid töotavad kujuneda paremaiks kui rahuldavaiks. Samuti on Rooma rahvusvahelise põllumajandusinstituudi andmeil tänavused saagihinnangud ka NSVL-us paremad kui rahuldavad. Üksikute piirkondade järgi on saagihinnanguis erinevusi; nõnda teatatakse, et suviviljad Volga piirkonnas on kannatanud põua aal, kuna NSVL-u keskosas — mustamullapiirkonnas, NSVL-u lõuna osas ja Siberis on saagid riikikalikud.

Hinnad näitasid rahvusvahelisel teravilja-börsidel tõusu.

Nisuhinnaks noteeriti nädala keskmiselt Chicagos 82,44 c. buš. e.n. 81,80 c. vastu, s. o. 0,8% tõusu, Winnipegis noteeriti nädala keskmiselt 70,90 c. e.n. 69,25 c. vastu, s. o. 2,40% rohkem.

Rukkihinnaks noteeriti nädala keskmiselt Chicagos 53,60 c. e.n. 53,21 c. vastu,

s. o. 0,70% rohkem ja Winnipegis 61,94 e. n. 59,16 c. vastu, s. o. 4,7% rohkem.

Maisihinnaks noteeriti nädala keskmiselt Chicagos 50 c. buš. e.n. 49,50 c. vastu, s. o. 10% rohkem.

Sisemaa-linnade turgudel on märgata elavat kaubitsemist teravilja ja nende saadustega. Ka riiklikul ostul on märgata elavat rukki kokkutulekut, kuna nisu kokkutulek on tagasihoidlik. Jaemüügil maksti teraviljast ja saadustist s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	Rukki- jahu	Nisu- jahu
Tallinnas . . .	19	23	17	14	20	31
Narvas . . .	17	22	17	14	20	30
Tartus . . .	15	19	16	10	18	30
Pärnus . . .	16	22	15	12	19	27
Valgas . . .	16	20	16	12	18	27
Rakveres . . .	15	19	14	9	19	28
Paides . . .	15	19	12	10	18	25
Tapal . . .	—	—	16	12	19	—

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturul ei olnud viimasel nädalal olulisi muudatusi. Turg on endiselt kõikjal kindel.

Inglise turul ei ole olnud tehinguid, nagu teatakse Linakaubanduse Kontrollametist. Kindlaksmääratud maksimumhindade eest ei ole võimalik osta lina, kuna selle hinna eest ei leidu müüjaid. Takku ei ole praegu müügil ja selle hinna kohta ei ole ka andmeid.

Kuna lina ei ole võimalik saada, on vabrikul raske täita riiklikke tellimusi. P-Iiri kui ka Šoti vabrikuis valitseb toormaterjali-puudus, kuigi on tehtud pingutusi linakiu asendamiseks teiste kiudainetega, nagu džuu-di ja kanepiga.

Inglises on pandud kehtima täiendavaid korraldusi linakaubanduse alal, mille järgi koha peal leiduva lina ostmine on lubatud ainult isikuil, kellel seks on varustusministeeriumilt vastav luba.

Ungari džuu-dtööstusis kavatakse džuu-ti ketramisel segada kanepiga, kuna džuu-di saamine on raskendatud.

Nõudmine belgia linade järele on elav, kuna pakkumine on piiratud.

Halbade linaleotusolude tagajärjel on Lätis osa linavarsi jäänud leotamata, millised tulevad hoida ületalve ja alles kevadel leo-

tada. On kavatsusel ehitada üks suurem toorlinavabrik, kas Abrene's või Ruijena's. Üldse kavatakse linatööde mehhaniseerimisele Lätis panna senisest suuremat rõhku.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna Börsil 13. X k. a. noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	130	128
HD	121	119
D	112	110
OD	103	101
LOD	94	92
H	85	83
Takk I sort	88	
Takk II sort	73	
Takk III sort	63	
Ehitustakk	15—20	

Tendents: ootav.

10. skp. peetud Laura laadale toodi 3—4 kaalu, s. o. 500—600 kg lina, mis müüdi hinnaga kr. 1.25—1.30 R-sordi kg-lt. Ka Petseri turule tuleb juba esimesi linaproove. Linakiu mihus on osalt hea, kuid osalt madala väärtusega ja lõng takune.

Linaseemet on toodud senini Petseri turule ca 40 vagunit. Seemne mihus on hea, hind kuni 20 s. kg.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. algul oli veel elav seemnekartulite kokkuvõtmine, kuid nädala lõpul katkestati ajutiselt seemnekartuli majesteedi vastuvõtmine, sest Tallinna ladudesse on majesteeti kogunud juba rohkesti. Kuna aga väljaveovõimalused puuduvad, ei ole võimalik seda sorti mahutada ladudesse. Teiste seemnekartulisortide vastuvõtmine kestab edasi, M. n. seemnekartulihindades ei olnud muudatusi.

Söögikartuleid toodi Tallinna m. n. üle 10 vaguni. Söögikartulite hinnad näitasid m. n. tõusu, keskmiselt 20—40 s. kv-lt. Põllumeestele maksti raudteejaamades üle kr. 3.00 kv-st.

Varemail aastail oli Rootsi mele söögikartuli suuremaid ostjaid, kuid k. a. on meilt vähe müüdud Rootsi. K. a. esimese 8 kuu jooksul müüsiime Rootsi kartuleid ca 1 700 tn. Rootsi statistilisel andmeil oli neil sama aja jooksul kartulite sissevedu 2 200 tn, seega umbes 500 tn kartuleid on toodud sisse teisest riigist, peamiselt Lätist. 1938. a. oli Rootsi kartulite sissevedu palju elavam, 8 kuu jooksul veeti sisse 3 978 tn, seega tunduvalt rohkem kui 1939. a. samal ajal.

Tööstuskartulite järele kestab suurem nõudmine järjest edasi. Tärklisvabrikud töö-

tavad täiskormisega, samuti on piiritusvabrikud osalt alustanud piiritusevalmistamist, teised vabrikud alustavad lähemal ajal. Varemail aastail osteti tööstuskartuleid enamuses kv-hinna alusel, kuid nüüd ostab suurem osa vabrikuid juba tärkliissalduse alusel. Seejuures on väljamakstavad hinnad põllumeestele kõikuvad. Säärane maksmisviis ergutab põllumehi kasvatama rohkem tärklisrikkamaid sorte.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 16. X 39 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul raudteejaamades kr. 3.00—3,20 kv.

2. Seemnekartul, eesti kollane kr. 4,20—4,40 kv, varane kollane kr. 4,30—4,70 kv, bintje kr. 4,30—4,70 kv, jorgi hertsog kr. 5,70 kv.

Seemnekartulihind vastavalt 100% eksportkõbliku valiku eest vastavalt tunnustamisklassile.

3. Tööstuskartul tärklisvabrikuis 13—14 s. tärklise-kg, piiritusvabrikuis 13—15 s. tärklise-kg.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Talisordiste, säilivate, õunte müümisega ollakse praegu tagasihoidlikud, kuna neid sel aastal kavatakse säilitada rohkem talviseks müügiks. Praegu on otsustamisel ka säilitatud õunte eest tootjale preemiade maksmise küsimus, mistõttu talvel müügile saadetavate õunte hind peaks tulema tunduvalt kõrgem. Õunakaupmehed ja eksportörid ei ole senini suuremaid õunatagavaru säilitamise otstarbeks veel hakanud ostma kokku. Müügil on näha viimaseid ploome ja kreeke, milledest nõutakse kuni 120 s. kg.

Köögiviljaturul on tõusnud värskete kurkide hind üsna kõrgele, kuna nende tootmine praegu on raske ja lõppemas. Teiste köögiviljade hindades ei ole märgata võrreldes e. n. muudatusi.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 13. X järgmiselt:

Õunad, eksportkõblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, sügissordised

20 s. kg, talisordised 25 s. kg, tööstusõunad 18 s. kg. Tendents rahulik.

Sibulad, eksportkõblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, 15 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksportkõblikud, franko ladu Tallinn ca 5 kg neto plekktoosides kr. 2.80.

Jõhvikad, eksportkõblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 14 s. kg. Tendents püsiv.

Tallinna turul maksusid 16. X jaemüügil:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	10—70	Kaalikas	15—18
Pirnid	35—120	Peet	15—18
Ploomid	60—120	Porgand	10—20
Kreegid	30—35	Spinat	80—100
Pohlad	25—30	Salat	80—100
Jõhvikad	30—35		
Tomatid	15—50		s. tk.
Sibulad, vene	20—25	Kurgid, värsked	10—60
Peakapsas	10—12	Kurgid, hapend	4—8
Hapukapsas	20—25	Lillkapsas	10—50

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. andis Pärnu lahe kalastus rahuldavalt särge ja vimba ning sisevetest tuli rohkesti ahvenat, latikat ja räähbist, kuna teiste kalade saak osutus õige nõrgaks, mistõttu mõne kalasordi hinnas oli näha tõusu. Näiteks maksti rannikul kõrgemat hinda niisaga lõhest terve kalana 200—275 s. kg ja marjaga — 250—325 s. kg. Tallinna turul müüdi vastavalt niisaga kala 250—300 s. kg ja marjaga kuni 450 s. kg. Parima valikuga rändangerjat müüdi 220 s. kg. Mere-siahind püsib endiselt kõrgena — 100—150 s., väälkesed 80 s. kg, kuna peipsi siiga müüdi Tartus 40—75 s. kg.

Pärnu vimba müüdi Tallinnas 15—20 s. kg, kohalikkul parima valikuga 25—45 s. kg.

Räime- ja kilukaubandus. Võrdlemise rahuldava räämesaagi tõttu arenes kaubandus elavalt. Tallinna kalasadama kaudu tuli nädala kestel müügile ca 60 000 kg, pealeselle mõnesid koguseid koormatega. Kalasadamas maksti kalatoojale 10—15 s., laupäeval suuremate koguste (20 000 kg) puhul mõnele kalatoojale 7—8 s. kg. Tallinna turul piisis räämehind 13—20 s. kg. Tartu kalahallis müüdi Paldiski lahe räime 13—25 s. kg, Narva turul 20—25 s. kg, sest räämesaak osutus Narva lahes nõrgaks.

Kilusaak üldiselt nõrk, ainult Eisma ja

Vergi rannas liigub üksikuid kiluparvi ning sealsest toodangust tuleb mõnesid koguseid Tallinna müügile 48—50 s. kg.

Tursasaak endiselt rahuldav. Tallinna turule tuleb müügile keskmiselt päevas ca 5000 kg. Kalureile maksti 4—5. kg ning üksikul juhu 11. X 3 s. kg.

Tallinna turul tursahind terve kalana 8—10 s. kg, lõigatult 10—15 s. kg ja filee 30—35 s. Tartus 15 s. ja Narvas 10—20 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinnas	Tartus	Narvas
	14. X	14. X	13. X
Lõhi, värsk	250—450	—	250—350
Lõhi lõigatult, „	300—375	—	—
Iherus, „	150—250	—	—
Angerjas, „	160—220	200—220	—
Siig, „	80—150	40—75	80
Koha, I valik, „	100—120	80—100	—
Koha, II valik, „	80—100	60—80	—
Latikas, „	25—50	20—40	—
Ahven, „	30—60	12—25	20—50
Haug, „	30—55	25—35	40—60
Linask, „	45—50	50—55	—
Särg, „	10—20	8—12	—
Vimb, „	15—45	15—20	—
Rääbis, „	45—50	40—45	50—60
Luts, „	30—35	25	50—60
Räim, „	13—15	18—25	20—25
Kilu, „	48—50	—	—
Tursk, „	8—15	15	10—20
Lest, „	35—40	—	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

7 oktoobril 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kaittevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 904 309,93	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 278 088,89
välisraha	5 473 587,92	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Ctm.</i>	719 365,47	4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	66 880 495,—
kaubavekslid	22 980 360,43	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 522 801,96	valitsuse	9 511 203,62
metsatööstusl.	39 892,14	pankade	9 954 240,62
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	2 879 148,65
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	22 844 592,89
teistele *)	15 504 247,30		25 281 645,90
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 472 630,47		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	38 388 443,—		
	124 905 638,62		124 905 638,62

Kaittevara vahekord jooksvate kohustustega: } 51,98%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 763 418,17
Includes Ekr. 763 418,17 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LÄTI.

Välismaised kaubandustehingud Lätis lubade süsteemi alla.

Foreign Trade Agreements Subject to Licensing in Latvia.

Rahaministri määruse kohaselt vajavad riigi- ja omavalitsusasutiste kui ka eraettevõtete hankelepingud välismaiste kaupade os-

tuks väliskaubandusdepartemangu igakordset kinnitust. Sellest kohustusest on vabastatud hankelepingud, millede väärtus on alla 2000 lat.

Loomasööda ositamine vastavalt piimatoodangule Lätis.

Distributing Cattle Fodder According to Milk Production.

Põllutööministeeriumi teraviljabüroo on alustanud jõutoidu segamisega kaera- ja rukkijahust ning kliidest. Selle jõutoidu hinnaks on 115 lat. 1 tn franko raudteejaam koguseis vähemalt 10 tn. Ositamine toimub ühistegelike piimatalituste kaudu, millised igale

põllupidajale langeva osa arvestavad vastavalt äraantud piimakogusele. 1. III — 31. VII 39 iga äraantud piimakoguse eest, millest saab 1 kg võid, saab põllupidaja 2 kg jõutoitu. Edasimüük on karistatav rahatraviga.

Kartulite riikliku kokkuostu hinda tõsteti Lätis.

Government Purchasing Prices of Potatoes Raised in Latvia.

Valitsus otsustas tõsta kartulite kokkuostuhinda piiritusvabrikute poolt 3,70—4,30 latile. Hinna tõstmist põhjendas rahaminister põuasest suvest tingitud väheldase kartulisaagiga ja vajadusega võimaldada piiritus-

vabrikul hankida tarvilisel määral kartuleid. Piiritus olevat praegu ainsaks kodumaiseks jõuaineks, mis pärast piirituse tootmisel on suur tähtsus.

SOOME.

Soome meesaak 1939. — *Finnish Honey Output in 1939.*

Meesaak 1939. a. näib olevat tõenäoliselt poole väiksem kui 1938. a. Halba saaki põhjustas kuiv suvi. Igast mesipuust võidakse k. a. saada vaid 15 kg mett normaalse 30 kg asemel. Enamik mesinikke on müügi suhtes

tagasihoidlikud, kuna nad ootavad hindade tõusu. Praegu on mee hulgimüügihinnaks 15 Smk. kg, kuna m. a. see kõikus 11—13,50 Smk.

ŠVEITS.

Sigade sisseveotolli alandus Šveitsis.

Switzerland Reduces Import Duty on Pigs.

Berni liiduvalitsuse otsusega 3. skp. on ajutiselt kuni 31. det. s. a. vähendatud sisseveotolli elus- ja tapetud sigadele üle 60 kg raskusega. Uus toll on 20 fr. tükkilt senise 50 fr. vastu. Sama tolli alla arvatakse kuni uue korralduseni ka sama raskusega tapetud sead, millised veetakse sisse poolitatult.

Pealeselle on nähtud ette tolli tagasimaks importöridele kuni 10 fr. suurusel neilt elus- või tapetud sigadelt, millised tavaliste turuhindade juures, arvestades hindade tõstmise

keeldu, tulevad sisemaal müüa edasi tõestatava kahjuga. See tagasimaks kehtib tagasiulatavalt 15. sept. kuni 31. det. s. a.

Sisemaise tarvituse võimalikult täieliku katmise kindlustamiseks sealihja- ja -saadustega on nüüd osaliselt kaotatud seakasvatuse piiramise eeskirjad ja lubatud, niivõrd, kui on võimalik seda teha sisemaise loomatoidu arvel, suurendada seapidamist üle seniste kontingentide ning alustada seakasvatust ka seal, kus senini ei olnud nähtud ette kontingente.

Seemnekartulite sissevedu Šveitsi. — Imports of Seed Potatoes to Switzerland.

Šveitsi tollistatistika andmete järgi veeti sisse seemnekartuleid 1938/39. a. hooajal (sept. maini) ligi 14 000 tn kuni 2 milj. fr. väärtuses. Sissevedu ositus maade järgi:

	1938/39	Šv. fr.
Eestist	8 052	109 800
Hollandist	47 412	679 000
Saksast	40 464	618 800
Poolast	37 701	485 300
Taanist	4 502	01 800

Varustajate maade hulgas seisis seega esikohal Holland, teisel Saksa ja kolmandal Poola. Eesti, kust möödunud hooajal läks esmakordselt suuremaid seemnekartulisaadetisi Šveitsi, oli neljandal kohal. On tõenäoline, et Poola sõjaolude tõttu ei saa enam mängida endist osa Šveitsi varustamisel. Samuti on teadmatu, kuid võrd Saksa saab nüüd vedada seemnekartuleid välja.

TAANI. Majandusinformatsiooni Taanist. — Information on Danish Economics.

Taani statistika-departemangu poolt avaldati esimesi andmeid hindade kujunemise kohta sõjaolukorras, nimelt hulгимүүгihindade indeks. Aluseks on 1935. a. indeks = 100 ja sellega võrreldes olid hulгимүүгihindade indeksid:

	sept. 1939	aug. 1939
Taimeriigi päritoluga toitained	120	105
Loomariigi päritoluga toitained	123	123
Loomasööt	157	107
Väetisained	103	100
Põletisained ja mineraalõlid	168	115
Raud, metallid ja kaubad nendest	120	117
Ehitusmaterjalid (peale puu)	115	109
Puu ja paber	126	112
Tekstiil ja valmisriided	115	107
Nahad ja jalanõud	122	107
Keemilis-tehnilised kaubad	111	105
Hulгимүүгihindade indeks	127	111
Toorained ja poolvalmisained	148	112
sellest —		
toitained	143	107
teisid	152	116
Valmiskaubad	116	111

	sept. 1939	aug. 1939
sellest —		
toitained	118	113
teisid	115	109
Importkaubad	140	113
Eksportkaubad	116	110
Siseturukaubad	118	110

Iseloomustav taani majanduseluraskuste kohta sõjaolukorras on panna tähele arve liigituse järgi: importkaubad ja eksportkaubad. Väljaveokaupade hind on tõusnud ainult 6 punkti, kuna aga sisseveokaupade hind on tõusnud 27 punkti ühe kuu jooksul.

Hinnavahe ja tagavarade ostmise tõttu on Taani natsionaalpanga valuutareservid lähenemas nullpunktile (aug. oli üle 100 milj.). Pealegi on nüüd põllumajandussaaduste väljavedu Inglisse raskendatud (sakslased on hiljuti kolm taani eksportlaeva ühes laadungiga viinud oma sadamasse).

Seepärast on lähemal päevil oodata kaugeulatuvaid sisseveo piiramisi.

HOLLAND.

Tsemendihinda Hollandis kõrgendatud.

Cement Prices Raised in Holland.

Hollandi tsemenditsentraal teatab, et tsemendihinna kõrgendamine 1 fl. 1000 kg-ilt on vajalik välismaise tsemendi pakkumise suurenendamiseks. Hollandi tsemenditööstus ei olevat võimeline katma siseturatarvidust. Kuigi

välismaised tsemendihinnad on tõusnud juba varem, oli Hollandi hinnatase ka rahuajal alla maailmaturu hinnataset. Seepärast kardeti, et Hollandi turule madalate hindade tõttu ei ilmu küllaldaselt välismaist tsementi.